

STARK TAMÁS

Nyilas írások 1945 után*

A magyarországi hadműveletek utolsó hónapjaiban valóságos népvándorlás vette kezdetét. A *Honvédelmi Minisztérium* nyilvántartási osztályának adatai szerint 1944 őszétől 1945 áprilisáig mintegy 580 ezer a honvédséghez, csendőrséghez és a rendőrséghez tartozó személy vonult vissza német területekre. A fegyveres erőkkel együtt távozott mintegy 3–400 ezer polgári menekült. A szovjet haderő előrenyomulásakor az országot elhagyó mintegy 1 milliónyi magyar túlnyomó része a háború után visszatért, míg mintegy 100 ezren külföldön, elsősorban Németország nyugati övezetében maradtak. A háború utáni évek-évtizedek nagy emigrációs hullámai közül ez volt az első, az „1945-ös” emigráció. A huszadik században Magyarországról ez volt az első nagy politikai emigrációs hullám. Megkülönböztetve az 1947–1948-ban, majd az 1956-ban menekülőktől, a háború végén távozók népes és sokszínű csoportját általában „1945-ös emigráció”-nak nevezi a szakirodalom. Az „1945-ös emigráció” gerincét a katonatiszti kar, illetve az egykor az államigazgatásban dolgozó magas rangú hivatalnokok alkották. A „volt ellenség”, majd „hontalan” státusban lévő menekültek nagy része nem politizált, akik pedig politikailag mégis aktívak voltak, azok vagy az emigrációs közélettől önmagát távol tartó, volt kormányzó Horthy Miklós, vagy pedig Szálasi Ferenc hívének vallották magukat. Szám szerint többségben az előbbieket voltak. Ők hozták létre az 1945-ös emigráció két legjelentősebb politikai szervezetét, az 1946-ban alapított *Magyar Szabadság Mozgalmat*, valamint az 1948-ban megalakított *Magyar Harcosok Bajtársi Közösségét*. Ez utóbbi szervezet tagjainak száma az ötvenes évek elején mintegy 10 ezer fő volt.¹

A Magyarországot végleg elhagyók táborában számosan voltak, akik korábban szélsőjobboldali mozgalmakban, illetve a „hungarista-nyilas” államapparátusban vettek részt. A mozgalom legfőbb vezetőit, a Szálasi-kormány tagjait a nyugati szövetségesek le tartóztatták, és kiszolgáltatták a magyar hatóságoknak. A kevésbé ismert pártfunkcionáriusok és állami tisztségviselők azonban rövid hadifogság után szabadon tevékenykedhettek. A katonai emigrációtól magukat élesen elkülönítő hungaristák csak viszonylag későn, 1949-ben kezdtek szervezkedni. A nyilasok ausztriai központja Graz, majd Salzburg lett. Itt jelent meg a hungarista mozgalom „hivatalos” lapja, az *Út és Cél*. Főszerkesztője Henney Árpád, akinek vezető szerepe a nyilas táborban vitathatatlan volt.

* A tanulmány egy eltérő és rövidebb változata megjelent: *Antisemitic Writings of the Arrow-cross Emigration*. In: *Remembering for the Future. The Holocaust in the Age of Genocide*. Ed. John K. Roth–Elisabeth Maxwell. I. History. Hampshire, 2001. 897–911.

¹ *Borbándi Gyula: A magyar emigráció életrajza*. München, 1985. 173.

Henney Szálasitól tárca nélküli miniszteri posztot kapott és a „nemzetvezető munkatörzsét” is ő irányította. Szálasi a hazaszállítása előtt őt bízta meg a mozgalom újjászervezésével. A lap szerkesztésében részt vett a Szálasi-kabinet közellátásügyi államtitkára, Vágó Pál, és Sréter Farkas. Ugyancsak Ausztriában jelent meg a *Hungarista Életszövegség* lapja, a *Kitartás*.

Az elszigetelten élő, gyakran egymással is szemben álló nyilas szórványok másik nagy központja Németország volt. 1948 tavaszától látott napvilágot a nyilas emigráció legtekintélyesebb lapja, a *Hídverők*. A lap főszerkesztője, Alföldi Géza az 1945-ös emigráció közismert személyisége volt. Alföldi egészen fiatalon már az első náci mintájú magyar szervezetben, a kaszáskeresztes mozgalomban is részt vett. A háború alatt olyan antiszemita újságoknak dolgozott mint a *Sorakozó*, *A Nép*, és a *Harc*. Szálasi hatalomra jutása után a propagandaminisztériumba került, majd a Németországba való visszavonuláskor államtitkárrá nevezték ki. A havonta kétszer megjelenő *Hídverőket* kezdetben Pfattenhöfenben adták ki, majd az újság Zandtban jelent meg. A szerkesztőség a bajorországi Teising-kastélyban működött, ahol Alföldi könyvtárat és sajtóarchívumot is szervezett.

A nyilasok Dél-Amerikába is eljutottak. 1951-ben Móczik Imre adta ki São Paulóban az *Új Magyaršagot*. A mindössze három évig megjelenő havilap frontembere az ugyancsak közismert Marschalkó Lajos volt. Marschalkó hírhedt antiszemita volt, aki a pályafutását Debrecenben kezdte. A harmincas évek közepétől a *Függetlenség* és az *Esti Újság* vezércikkírója. Bár magát nem tartotta nyilasnak, ő volt az emigráció legszélsőségesebb és egyben legtermékenyebb antiszemita publicistája.

Számottevő volt az ausztráliai szórvány is. 1953-ban Melbourne-ben jelent meg a csak kevés számot megélt *A Híd* című hetilap, melyet Padányi Viktor szerkesztett. Padányi hosszas németországi hontalan élet után 1951-ben Ausztráliában telepedett le. Nemcsak a hungarista gondolatok terjesztésével foglalkozott, hanem vaskos könyvet írt a sumér–magyar rokonságról, illetve a magyar őstörténetről.² Ugyancsak Ausztráliában adták ki a *Hungarista Mozgalom Ausztráliai Szórványának Tájékoztató Szolgálatát*. Az Angliában, Wolverhamptonban élő kis nyilas csoport szócsöve volt a Berlinszky Béla által szerkesztett, 1951-től megjelenő *Magyar Nemzeti Ifjúság*.

A nyilas lapok többsége sem megjelenésében, sem tartalmában nem volt valódi újság. A broszúra jellegű, egyszerű sokszorosítással készített füzetek leginkább a csekély létszámú szerzőgárda hosszú fejtegetéseit, visszaemlékezéseit adták közre. Híreket, politikai elemzéseket több-kevesebb rendszerességgel csak az *Út és Cél*, a *Hídverők* és az *Új Magyaršag* tett közzé.

A nyilas lapok az emigráns sajtónak csak töredékét tették ki. Az 1945 és 1956 között nyugaton megjelent több mint másfél száz magyar sajtóterméknek csak mintegy 5 százaléka volt kifejezetten antiszemita, uszító jellegű. Ez az arány arra utal, hogy a nyugati magyaršag túlnyomó része nem vett részt a hungarista-nyilas szervezkedésekben és a kiadványaikat sem olvasták. A nyilas újságokat szűk körben terjesztették és nyilvánvalóan veszteségesek voltak, mert fenntartásukra a nyilasok folyamatosan pénzügytő akciókat szerveztek.

Bár az 1956-os forradalomban a nyilasok saját nézeteik igazolását látták, a harmadik nagy emigrációs hullám során kikerkezők kevés érdeklődést mutattak a hungarista mozgalom iránt. A háborús bűnősként életfogytiglanra ítélt, de a forradalom során kiszá-

2 Padányi Viktor: *Dentumagyaría*. Buenos Aires, 1956. 450.

badult és nyugatra menekült Fiala Ferenc azonban új lendületet adott a nyilas sajtónak. Fiala a nyilas hatalomátvétel után Szálasi sajtófőnöke volt, és a mozgalomba való újbóli bekapcsolódása az egykori nyilas kormány és a nyilas emigráció közti „jogfolytonosságot” erősítette.

A nyilas lapok első számaiban megjelent cikkek és tanulmányok a háborús idők vad uszító stílusához képest visszafogottak voltak. Az emigráció többsége által megvetett, de még az egykori társutasok által is tehetetlennek tekintett nyilasok mindenekelőtt „szalonképessé” akarták magukat tenni az 1947–1948-as második emigrációs hullámmal érkezték előtt. A nyílt antiszemita kijelentéseket kerülő, új hangjakkal a nyilasok a nyugati konzervatív politikusok bizalmát is szerették volna megnyerni. A háború előtt és alatt magukat hungarista forradalmároknak tekintő pártharcosok a negyvenes évek végén nemzeti értékeket ápoló, keresztény szociális elveket valló antibolsevistákként tűntek fel az emigráció színpadán. Köztudott volt ugyanakkor, hogy az általuk oly gyakran használt „nemzeti” és „antibolsevista” jelzők valójában antiszemitizmust takartak. Az 1945 előtt oly gyakran hangoztatott „zsidó internacionalizmus” helyett „vörös nemzetköziségről” írtak, és arról akarták olvasóikat meggyőzni, hogy a kommunizmus elleni küzdelemtől eltekintve mindenben mást vallottak a német nemzetiszocialistáknál. „[M]ert amíg az európai nemzetiszocializmus (nácizmus, fasizmus) nem volt több az államhatalom megszervezett nemzeti önzésénél, addig a XX. század magyar forradalma, a Hungarista Mozgalom volt az egyetlen, amely nem esett kortársai hibáiba. Állambölcselete feloldhatatlan ellentétben állott a »Herrenvolk« privilégiumát igénylő német állampolitikával” – írta az *Út és Cél* 1949 augusztusában.³ A hungarista mozgalom és a német nemzetiszocializmus elméleti „ellentéteit” gyakorlati példákkal is hangsúlyozták. Több cikk is hangsúlyozta a Szálasi-féle nyilas párt „önálló” fejlődését és kifejezetten „magyaros” jellegét.

Kétségtelen, hogy a nyilas mozgalom az eltérő magyarországi viszonyok miatt nem vehette át a „Herrenvolk” fogalmát. A sokféle nemzetiségből összegyűrt magyarsághoz nem lehetett a német típusú fajelméletet hozzárendelni. A magyar faji mítosz megteremtése azonban állandóan kísérte a „fajvédő” mozgalom ideológusait. A húszas évektől kezdve a „török”, „turáni” és „árja” megnevezésekkel próbálták körülbástyázni a magyar etnikumot anélkül, hogy ezen jelzők tartalmát komolyan kifejtették volna.⁴ Világos és közerthető volt viszont a „keresztény” megjelölés használata, amely a valódi vallásos, hitbéli tartalmától elszakítva a fajelmélet pótlékaként jelent meg. A nemzetiszocializmus keresztényellenességével szemben a magyar szélsőjobb gyakran hivatkozott a keresztény hittételekre és a pápa szociális tanítására. Az egyházi tanítást kiforgatva és megcsúfolva a „keresztény” jelző a nyilas írásokban a zsidóság tagadásaként jelentkezik. Ily módon a keresztény származás hangsúlyozása a nemzetiszocialista fajelmélet sajátos magyar verzióját is jelentette. Ebben az értelemben jelenik meg a kereszténység a világháború utáni antiszemita lapokban is. A kereszténység és a zsidóság szembeállítása Szálásinál odáig terjedt, hogy még Jézus zsidó származását is megkérdőjelezte. „Jézust a godváni fajhoz tartozónak vélem, nem árjának. A godváni és a turáni rokon fajok” – magyarázta Szálasi

3 Hozzászólásunk Dr. Bácskai: „A magyar igazoltatási eljárás” c. tanulmányához. *Út és Cél* 1949. aug. 15. 5. – A korabeli szövegeket a mai helyesírási szabályoknak megfelelően idézem.

4 A magyarság eredetéről és a faji elvről való háború alatti vitákról ld. *Juhász Gyula*: *Uralkodó eszmék Magyarországon 1939–1944*. Bp. 1983. A háború előtti és alatti nyilas írásokról ld. *Pelle János*: *A gyűlölet vetése. A zsidótörvények és a magyar közvélemény*. Bp. 2001.

az őt kikérdező pszichológusoknak, Budapestre való visszazállítása után a vizsgálati fogásban.⁵

Ugyanez a gondolat látott napvilágot az Angliában kiadott *Magyar Nemzeti Ifjúság* 1951. január 15-én megjelent beköszöntő számában: „Az a tan, hogy Isten egyedül a zsidó népet szemelte ki a világ megváltására, és az ő soraiból választotta az isteni férfiút a megváltás tanát befejezni [...] a keresztény népek erkölcsi lefegyverzésével egyenlő. [...] A zsidóság a kereszt árnyékában tudott befolyásra szert tenni [...] Krisztus nem volt zsidó, aminthogy szülőföldje, Galilea sem volt zsidófajú [...] Jézus nem lehetett zsidó [...] mert egész egyénisége szemben áll a zsidó anyagelvűséggel, kettős morállal.”

A hungarista sajtóban először óvatosan, majd egyre harsányabban kapott helyet a „zsidókérdés”, illetve a nyílt antiszemitizmus. A különböző lapok között azonban ezen a téren is volt némi különbség. Az ötvenes években a legszélsőségesebb, legvulgárisabb antiszemita propagandát Marschalkó Lajos lapja, a São Paulóban megjelenő *Új Magyarország* űzte. Tartalmában hasonló, de csekély példányszáma és szegényes megjelenése miatt lényegesen kisebb hatású írásokat közölt az angliai Wolverhamptonban megjelenő havilap, a *Magyar Nemzeti Ifjúság*. Alföldi Géza széles körben terjesztett lapjában, a *Hídverők*ben a „zsidókérdés” viszonylag kevesebb teret kapott. Némileg mértéktartóbb volt a hungarista mozgalom hivatalos lapjaként megjelenő *Út és Cél*, amely hangvételében mindig az adott külpolitikai helyzethez próbált igazodni. A számokban megjelenő antiszemita cikkek mennyisége és tartalma a hidegháború elmélyülésétől függött. A Padányi Viktor által Melbourne-ben szerkesztett rövid életű *A Híd*, az ugyancsak Ausztráliában megjelenő *Hungarista Mozgalom Tájékoztató Szolgálat*a, valamint az Ausztriában nyomtatott *Kitartás* című kiadványokban ugyancsak szórványosan jelentek meg antiszemita írások. A hatvanas években és később is a Londonban megjelenő *Híd* képviselte a militáns antiszemitizmust.

A húszas, harmincas évek „plutokrata” zsidót kipellengérező antiszemita kliséitől némileg eltérve a nyilas emigráció kiadványaiban a zsidóellenesség az antikommunizmussal együtt jelentkezett. A nyilas publicisták úgy gondolták, hogy a kommunizmusba megfélemező amerikai politika korszakában az antiszemita nézetek antikommunizmusba csomagolva szalonképesek lesznek. A zsidó- és kommunistaellenesség egy szinte mitikus módon megrajzolt nemzeti martirologia keretében került kifejtésre. Ez, a nemzethalál képét oly gyakran felvázoló mártír-mítosz a nyilas gondolatvilágnak kétségtelenül új eleme volt. A harmincas években nemzeti forradalmat, a hatalom hónapjaiban kitartást hirdető mozgalom a háború után már a magyar és az egész nyugati civilizáció alkonyáról írt. A nyilas emigránsok fejében Magyarország története a mongolok, a törökök, a pánszlávizmus, majd a szovjet-kommunizmus által megtestesített „keleti veszedelem” elhárítása jegyében telt. Szerintük a „magyar szenvedéstörténet” háttérében, legalábbis a 19. századtól kezdve, a zsidók álltak. „Sokat és sokak által vitatott kérdés az, vajon hol kezdődött trianoni tragédiánk? 1914-ben-e, az első világháború kitörésekor, avagy már korábban?” – tette fel a kérdést az *Út és Cél* 1954. évi 9. számában *Szueztől – Gombos úrig* című cikkében Dr. R. K. A monogram feltehetőleg Ráttkay Kálmánt, az *Új Magyarország* külpolitikai rovatvezetőjét jelölte. A szerző szerint a bűnbakok a 19. század második felében bevándorolt zsidók, „a vereckei szoroson leereszkedő »új honfoglalók«, akik a határ átlépésekor még egy adjonistent sem tudtak magyarul [...] elárasztották első stációként Máramarost, ahol ronggyal, ócskavassal, bőrrrel és pálinkával kereskedtek. Majd második

5 Szirmai Rezső: Fasiszta lelkek. Bp. 1946. 239.

stációként leereszkedtek a Nyírségre, ahol már gabona- és burgonyaszállítókká nőttek ki magukat, hogy aztán az új honfoglalók fia – második generáció – harmadik stációként már Budapestet szállja meg, diplomát szerezzon, bankot gründoljon vagy napilapot létesítsen [...] Nos ebből a második és magyarul író, de az atavisztikus ősi, talmudi szellemiséget képviselő zsidó intellektuális rétegből rekrutálódtak az első világháború idején a zsidó bankvezérek, lapvezérek, színiigazgatók, szabadkőműves páholyok mesterei, Miklós Andorok, Gombosok, Göndörök, Kéri Pálok, Kun Bélák, Pogány Józsefek, Szamuelliek [!], stb. stb. hogy segítsék elveszteni a háborút, hogy a csőcselék forradalmát megorganizálják 1918-ban, majd utána ezek hozták Kun Béla gyalázatát az országra, mint előjátékot a trianoni tragédiához!” A nyilas publicisták nem fukarkodtak a Horthy-rendszer bírálatával sem. Horthy Miklóssal szemben az a vád, hogy zsidó nagyiparosokkal barátkozott, kártyázott. A harmincas évek kormányfői közül „Talán még Darányi, de legfőképp Gömbös Gyula lehetett volna egy magyar újjászületésnek méltó vezére, azonban mind a ketten titokzatos módon férfikoruk java idejében dőltek ki a sorból” – írta az *Út és Cél*.⁶

A nyilasuralom, és különösen az 1944. október 15-i puccs apológiája központi helyet foglal el a hungarista „legendáriumban”. A nyilas publicisták a Szovjetunió elleni háborút a tatárok és a törökök elleni középkori védelmi harcok sorába illesztik. A középkori szimbolikát gyakran és szívesen alkalmazta a Horthy-korszak uralkodó elitje. 1919 után az egyik leggyakrabban hangoztatott szólam szerint a magyarság történelmi küldetése abban áll, hogy Európát/a nyugati civilizációt/a kereszténységet védje. A háborús évek sajtóját, valamint a nemzetgyűlési felszólalásokat tanulmányozva megállapíthatjuk, hogy Magyarország védőbástya szerepéről szinte minden politikus és közíró megemlékezett. A gyakran hangoztatott szólam a nyilas emigráció kiadványaiban élt tovább. Bár a katonai emigráció lapjaiban is fel-felbukkant, elsősorban a nyilasok terjesztették azt a teóriát, hogy ha Horthy kormányzó fegyverszüneti kísérlete sikerrel zárul, akkor az egész délkelet-európai front összeomlott volna, és a *Vörös Hadsereg* nem az Elbánánál, hanem a Rajnánál találkozott volna az amerikai–angol csapatokkal. „A Kárpátok nemcsak magyar védelmi vonal, hanem európai is. Az a magyar honvéd, aki meghal, nemcsak a maga ezeréves földjét védi, hanem talán az egész Európát, a földközi-tengeri angol flottabázist és talán a Rajna keleti partját” – írta Marschalkó 1952-ben.⁷ Hasonlóan érvelt egy magát meg nem nevező nyilas az *Út és Cél* 1949. augusztus 15-i számában. „A kereszténységnek és a nyugati civilizációnak védőbástyája voltunk akkor is, amikor – az első világháború után megcsonkítva és életheletőségeinktől megfosztva – 1919-ben szembeszálltunk a bolsevizmussal, de akkor is, amikor 1944-ben a lehetetlent kíséreltük meg és az utolsó töltényig védtük a vörös pestissel szemben országunkat, Nemzetünket, Nyugatot.” A nyilas „martirológiában” kiemelt helyen szerepel Budapest védelme. A témával kapcsolatos hamis kijelentések közül is kiemelkedik Marschalkó Lajosé, aki a *Vörös vihar* című könyvében egyenesen azt állítja, hogy „Budapest meghalt, de megmentette Európát. Ez az ötven nap döntő volt a második világháború történetében [...] Budapest Nyugat Sztálingrádjá lett.”⁸ A São Pauló-i magyar kolónián 1951 októberében a nyilas hatalomátvétel hetedik évfordulója alkalmával tartott megemlékezésen Bécs és Budapest között voltak párhuzamot. „Játékos szívű fiatalok a halállal parolázva, kacagva utasították

6 1848. március 15. – 1944. október 15. *Út és Cél* 1969. ápr.–máj. 16.

7 *Marschalkó Lajos: Vörös vihar*. Buenos Aires, 1952. 171.

8 I. m. 203–204.

vissza utolsó csepp vérükig Sztálin hordáinak szörnyű rohamait. És míg a másik történelmi levegőjű nagyváros, a hajdan oly büszke Bécs ernyedten, gyáván: ősi tradícióit meghazudtolva, puskalövés nélkül adta meg magát, *a magyar főváros környéke közel fél évig, maga Budapest pedig két hónapig védte egész Európát!* [...] az egész kultúrvilág örök háláját vívták ki a nagyszerű kis nép fiai.”⁹

A „magyar martirológia” záróköve az 1956. évi forradalom és szabadságharc volt. A felkelést a nyilasok a pánszlávizmus elleni évszázados harc egyik csúcspontjaként mutatták be. Az 1956-os forradalom így vált az 1944–1945-ös védelmi harcok természetes folytatásává. „Egy ez a két nemzedék, amely 1944–45-ben ugyanolyan antibolsevista hősiességgel rohamozta a Szovjet páncélosait, mint amilyen világot megrázó heroizmussal az 1956-os szabadságharcosok rohantak rá ugyanezekre a szovjet tankokra” – írta a *Hídő*.¹⁰ Németország Szovjetunió elleni háborúja és a magyar forradalom párhuzamba állítása egészen kendőzetlenül jelenik meg a *Hídő* egy másik cikkében, amely közvetlenül a forradalom leverése után, 1956. november 25-én jelent meg: „a magyar tragédia csak azért teljesebb, mert hiányzott az a 250 hadosztály, amely 1941. június 22-én elindult a Szovjetunió megsemmisítésére”.

Bár az emigráns nyilas lapok 1956 előtt és után is kiterjedten foglalkoztak az 1944–1945. évi védelmi harcokkal, sohasem vetődött fel az a kérdés, hogy a Magyarország által „védett” Nyugat igényt tartott-e erre a szolgálatra, és nem merült fel az a dilemma sem, hogy az ugyancsak Nyugatot „védő” német fegyvertárs nemcsak a Szovjetunió, hanem a nyugati hatalmak ellen is harcolt.

A legenda és a valóság közötti ellentmondás áthidalására készen állt a mindenre magyarázatot adó csodafegyver, a „zsidó világösszeesküvés” teóriája. A zsidó-kapitalisták és a zsidó-bolsevisták „összeesküvéséről” a nyilas sajtó már a háború alatt is írt, de a tévképzet az emigrációban vált a nyilas világkép központi elemévé. Ez a hittétel az ötvenes évektől kezdve az antiszemitizmus leggyakrabban használt szolamává, legfőbb ütőkártyájává vált. A hungaristák szinte minden, háború alatti és utáni eseményt ennek keretében tárgyaltak és értékelték. Leegyszerűsített világképük szerint a második világháborúnak egy nyertese volt: a zsidóság, amely magát a háborút is kirobbantotta, hogy leszámoljon ellenlábasával, a „tisztá nemzeti eszméket követő” Németországgal. A *Cion bölcseinek jegyzőkönyvében* célul kitűzött és a világháború után megvalósított „zsidó világhuralom” két pilléren nyugodott. A „plutokrata” nagykapitalista zsidók az Egyesült Államokat, a „bolsevista” zsidók a Szovjetuniót tartották ellenőrzésük alatt. A kommunista zsidó világhatalom vezérének Kaganovicst, Sztálin egyetlen zsidó származású közvetlen munkatársát tette meg a hungarista pamfletirodalom. Molotov zsidó felesége is gyakran szerepel a nyilas lapokban, függetlenül attól, hogy milliányi honfitársával együtt őt is le tartóztatták és a Gulagba hurcolták. A nyugati zsidó uralom reprezentánsai Roosevelttel pénzügyminisztere, Henry Morgenthau, a *Légfelső Bíróság* tagja, Felix Frankfurter és Herbert Lehmann voltak.

A magyar antiszemita sajtó a negyvenes évek végén és az ötvenes évek elején a háború alatti amerikai politika „leleplezésére” összpontosított. Bár a nyilas publicisták a legtöbbször nem utaltak forrásaikra, érvelésükből és a nézeteik alátámasztására felsorakoztatott példákban nyilvánvalónak tűnik, hogy elsősorban az Amerika hadba lépésének megakadályozására alakult *America First* mozgalom szószólóinak munkáiból merítettek.

⁹ Te Deum laudamus... Új Magyarország 1951. nov. 12.

¹⁰ Két Budapest – örök Magyarország. *Hídő* 1959. jan. 25. 4.

A mozgalom vezetője, John T. Flynn a nagy hatású, 1948-ban megjelent *The Roosevelt Myth* című könyvében Amerika elárulásával és Kelet-Európa Sztálinnak történő kiszolgáltatásával vádolta az elnököt.¹¹ A nyilasok saját apológiájuk alátámasztását láthatták a *Georgetown University* történészprofesszora, Charles C. Tansyll *Back Door to War* című, 1952-ben megjelent könyvében.¹² Tansyll többek között azt állította, hogy a háborút valószínűleg nem Hitler, hanem Roosevelt robbantotta ki azzal, hogy 1939 nyarán mind a briteket, mind a lengyeleket németellenes politikára biztatta. A roosevelti politika másik bírójának, Charles Beardnek azon kijelentése, hogy a háború csupán azt eredményezte, hogy Európa jelentős része a náci diktatúra helyett a kommunista diktatúra uralma alá került, számos nyilas publikációban visszhangra talált.¹³

A nyilas írásokban a Szovjetunió politikai, katonai sikerei mögött is a zsidók állnak. Ők „csinálták a jaltai szégyent”. Ők alapozták meg Mao Ce-tung uralmát, és ők képezik a bolsevizmus ötödik hadoszlopát az Egyesült Államokban. Ők ellenőrzik az amerikai sajtó nagy részét, és közülük kerülnek ki a Chaplinhez hasonló „vörös sztárok”. A bírálat keresztüzében évekig a kommunista országokba irányuló nyugati rádiópropaganda állt. A nyilasok egyedül a francóista spanyolországi adással voltak megelégedve. Egyébként „az idegen nyelvű nyugati antibolsevista propaganda irányítása majdnem kivétel nélkül: népidegen, kommunistabarát, volt kommunista, prozelita, cionista és szabadkőműves kezekben van” – panaszkolta Czeglédy József a *Hídverők* 1952-es húsvéti számában. Különösen éles támadások érték az *Amerika Hangja* és a *Szabad Európa* rádiókat. Ez utóbbit a nyilas lapok csak „Szaladj Európa” rádióknak nevezték, tévesen megjegyezvén, hogy még az épülete is Dávid csillag formájú.

A nyilas sajtó a zsidó világösszeesküvés bizonyítékaként találja az amerikai atommonopólium elvesztését. Az „atomképek” leleplezésével bőségesen foglalkozott minden hungarista lap, a zsidó-bolsevista árulás koncepciójának ez a legnagyobb „aduja”. Az ügy fantasztikus arányú felnagyításával a zsidóság a gonoszság megtestesítőjévé válik. „Gonosztettük a világ legnagyobb gonosztette s bűntényük sötétben emelkedik ki és árnyékolja be az emberi gonoszság eddigi Csimborasszóit” – írta a São Pauló-i *Új Magyarország* 1951 októberében. A *Hídverők* 1953. évi 3–4. számában megjelent hosszú tanulmány még az általános sablonokon is túltett azzal az állítással, hogy a „zsidó-bolsevista” atomképek beszivárgásáért közvetlenül Rooseveltet és Churchillt terheli a felelősség. A nyilasok azt terjesztették, hogy a Szovjetunióknak valóban dolgozó Klaus Fuchs Churchill referenciájával érkezett az Egyesült Államokba, ahol kapcsolatait az *FBI* nem ellenőrizte. A hungarista legendárium szerint az események hátterében a zsidók álltak, Bernard Baruch bankár és David Lilienthal, az amerikai atomenergiai bizottság alelnöke. Churchill felelőssége abból adódott, hogy ő tudott Fuchs kommunista múltjáról. A nyilasok állítása szerint erről egy titkos üzenetben maga Joseph Goebbels tájékoztatta őt.

A nyilas sajtó részletesen sorolta Truman elnök és Acheson „bűnlajstromát” is. Őket tették meg felelősnek a kínai nemzeti erők vereségéért, és azért is, hogy kommunista képek beszivárogtak különböző amerikai állami hivatalokba. Acheson közeli munkatársa, a

11 John T. Flynn: *The Roosevelt Myth*. New York, 1948.

12 Charles C. Tansyll: *Back Door to War: The Roosevelt Foreign Policy, 1933–1941*. Chicago, 1952. 9.

13 Charles A. Beard: *President Roosevelt and the Coming War*. New Haven, 1948. 577.

kémkedéssel vádolt, de végül hamis tanúzásért elítélt Alger Hiss lett a „zsidó világ-összeesküvés egyik magas beosztású ügynöke”.¹⁴

A széltében-hosszában terjesztett összeesküvés-i teória, miszerint az amerikai zsidók a szovjet zsidók kezére játsszák a világ legerősebb hatalmát, a hidegháború tetőpontján némileg háttérbe szorult. „A világ gazdasági hatalmának teljes birtoklását igénylő nemzetközi kapitalizmus és a világ politikai hatalmát egyedül magának vindikáló nemzetközi bolsevizmus között megindult a kérlelhetetlen harc, amit még a vezetők és hajcsárok vérségi és eszmei kapcsolata sem tud már döntően befolyásolni” – írta a *Hídverők* 1951. július 25-én. Marschalkó előtt már a harmadik világháború víziója jelent meg, amely elsöpri nemcsak a bolsevizmust, hanem annak amerikai szövetségeseit. „Mert az antibolsevista háborúk menetrendje [...] a »történelem logikája szerint« igazodik. S holnap vagy holnapután, de mindenesetre abban a pillanatban, amint Sztálin–Harry Gold atombombája ellobban, az Atlanti-óceántól Kaliforniáig, Alaszkától a mexikói határig, maga a történelem fogja elkiáltani a mi régi jelszavunkat:

»Awake Americans!«

S aki a bolsevizmust velünk együtt le fogja győzni, az már ez az *ébredő, diadalmas Amerika lesz.*”¹⁵ Ezt a „demokrácia parazitáit magáról lesöpítő” Amerikát a hungaristák a náci Németországgal állítják párhuzamba, gyakran megjegyezvén, hogy „*hősi életszemléletből*” még sokat kell az amerikai népnek tanulnia.¹⁶ A nyilas írások azt fejtegették, hogy Németország küldetését Amerikának kell beteljesítenie, mert mindkét birodalom szembeállított a bolsevizmussal és annak „ötödik hadoszlopával”, a zsidósággal. Az *Amerikaellenes Tevékenységet Vizsgáló Kongresszusi Bizottság* vezetője, Joseph McCarthy szenátor által vezetett antikommunista hadjárat idején az egész magyar emigráció, de különösen a nyilasok azt hitték, hogy a Szovjetunióval való összeecsapás ideje közel van és Kelet-Európa nemsokára felszabadul. A mccarthyizmusban a magyar szélsőjobb saját antiszemitizmusát, antikommunizmusát, és a második világháborúban betöltött szerepét látta igazolva. Az *Amerikaellenes Tevékenységet Vizsgáló Kongresszusi Bizottság* munkáját a náci tisztogatásokkal, a koreai hadifoglyokkal való amerikai bánásmódot pedig Hitler hírhedt komisszárpárancsával állították párhuzamba. Bár az események értékelésében természetesen teljes az ellentét, paradox módon a nyilas lapok és a korabeli *Szabad Nép* sablonos Amerika-képe sok hasonlóságot mutatott.

Bár kezdetben Eisenhower elnökről is pozitívan írtak, az „igazi” amerikai szellemiség megtestesítőjét McCarthyban látták a nyilasok. A másik ünnepelet, sokat emlegetett hős MacArthur tábornok volt, aki a koreai háborúban a kommunista erők teljes megsemmisítését javasolta.

A harci készülődés közepette háttérbe szorult a zsidó világhatalom szovjet pillérének „leleplezése”. A nézetek áthangolása a kelet-európai zsidóellenes perekkel függött össze. A sztálini terror utolsó tombolása kezdetben zavart és tanácstalanságot okozott a nyilas emigráció köreiben. Egy antiszemita szovjet politika sehogy sem illeszkedett a

14 Truman és Acheson politikájának bírálatával foglalkoznak többek közt a következő cikkek: A XX. század legnagyobb kémbotrányának hiteles története. J. Edgar Hoover, a Federal Bureau of Investigation igazgatójának szenzációs beszámolója. Új Magyarország 1951. okt. 14–16.; *Marschalkó Lajos*: Amerikai rapszódia. Új Magyarország 1951. okt. 10–13.; „Acheson a szovjet ügyvédje”. *Hídverők* 1952. jún. 30. 3–8., 22.

15 *Marschalkó L.*: Amerikai i. m. 13.

16 A német kérdés. Út és Cél 1955. márc.

hungaristák egyszerű világgképébe. Az elbizonytalanodás következtében háromféle hír-magyarázat is megjelent a nyilas publikációkban. Az egyik vélekedés szerint a zsidók ösztönös társadalomfelforgató tevékenysége, valamint a befogadó nép ugyancsak a „faji tulajdonságokból eredő” elárulása vezetett a perekhez, amelyek az állam és a többségi nép védelmét szolgálták. Szélesebb körben terjedt el az a vélemény, hogy a perek nem kifejezetten a zsidóság, hanem a hatalmon lévő elit ellen folytak. Az, hogy az elítéltek túlnyomó része zsidó származású volt, csak a hatalmi elitben való túlsúlyukat bizonyítja – írták.¹⁷ A nyilasok többsége azonban meg volt győződve arról, hogy a szovjet blokk országiban nem antiszemita, hanem anticionista perek zajlottak, melyek ugyancsak nem a zsidóság ellen, hanem az arab világ megnyerésére irányultak.

A Sztálin halála után lassan meginduló enyhülési folyamat, amely az 1955-ös genfi konferenciával, az osztrák államszerződés aláírásával és Adenauer kancellár moszkvai tárgyalásaival, valamint a finnországi szovjet támaszpontok kiürítésével konkrét eredményeket is hozott, a magyar emigráció körében nagy csalódást jelentett. A nyilasok, akik mindent egy lapra, a harmadik világháború kirobbantására tettek fel, újból elővették a zsidó-kapitalisták és zsidó-bolsevikok összeesküvéséről szóló teóriát. „Az óriási család, amely a világot és az emigrációkat is megtévesztette, a hidegháború volt. Ennek léggömbjei, rádióhullámai, propagandaszólamai és bizottmányai mögött azonban a Szovjetuniót és az Egyesült Államokat egyformán uraló, függöny mögötti összeesküvés vaskevertettséggel követelte az 1939-ben kítűzött célt: *fenntartani a világ megosztottságát és a háttérből uralkodni a két hemiszféra felszabdalt földtekén*” – írta Marschalkó 1955-ben.¹⁸

Sajátos volt az antiszemita sajtó Izrael államhoz való viszonya. A harmincas évek antiszemita propagandája a zsidóságot államalakításra képtelen, parazita fajnak ábrázolta. Ez a karikatúrakon is terjesztett zsidó-kép Izrael állam megalakulása után szinte egy csapásra eltűnt az antiszemita írásokból. 1949-től a nyilas publicisták gyakran hangoztatták, hogy a zsidóság egy államban való letelepítését ők ugyanúgy kívánták, mint a cionisták. Izraelről nem kifejezetten ellenségesen, de rosszindulatúan, még inkább lekezelően írt a hungarista sajtó. Jól tükrözik ezt a stílust a *Hídverők* 1952. július 15-i számában megjelent következő sorok: „őszintén kívánjuk minden zsidónak, találjon ott végre hazát és pihenje ki a Siratófal árnyékában nyugtalan vándorlásának és más népek nyugtalanításának fáradalmait. [...] Nekünk közömbös, hogy a Stern-gang terroristái kormányozzák-e Izraelt, avagy Grünzweig Salamon és Epstein Izidor vagy más”.

Az Egyesült Államokat és a Szovjetuniót egyformán uraló, „függöny mögötti összeesküvés” koncepcióból Izrael állam teljesen hiányzik. Az ott zajló eseményekkel viszonylag részletesen csak az *Út és Cél* foglalkozott, mely *Izrael és Vidéke* címmel állandó rovatot tartott fenn. A cikkek hűvösek, tartózkodóak és bíráló jellegűek. Az ország gazdasági sikereit a „lusta zsidók” helyett dolgozó olcsó arab munkaerőnek és az amerikai segélyeknek tulajdonították. Izraelt gyakran vádolták középhatalmi törekvésekkel, a cionizmusról pedig mint „faji nácizmusról” írtak. Az izraeli pártok palettáján a *Herutot* kifejezetten fasiszta pártnak mutatták be. Ez, a nyilasok fejében alapvetően pozitív jelző azonban Izrael vonatkozásában negatív értelmet kap. A nyilas publicisták sajátos logiká-

17 Ezt a magyarázatot *Padányi Viktor* fejtette ki a legmarkánsabban az Antiszemitizmus a vasfüggöny mögött? c. cikkében, ld. *Híd* 1953. febr. 7. 1–2.

18 *Marschalkó Lajos*: Semleges Magyarországot! Javaslat az emigrációs politika új iránya érdekében. London, 1955. 1–2.

ja szerint a „zsidó viláгурalom” kiépítésének elvét egyedül a *MAPAN* baloldali párt vallja magáénak, mert ez a párt – szerintük – nem helyeselte a világ összes zsidóságának egy államban való tömörítését. Izrael, a Közel-Kelet és a magyar zsidók alijájának kérdése az antiszemita sajtóban csak 1956 után, a magyar forradalmat és a második arab–izraeli háborút követően lépett elő folyamatosan napirenden tartott témává.

1956 után a nyilas publicisták a múlt felé fordultak és kiadványaikban a korábbinál gyakrabban szerepeltek a nyilas gondolatokat magyarázó és védő apologetikus cikkek. A nyilas emigráció sajtója kezdetben nem foglalkozott az akkor még félmúltnak számító vészkorszakkal. A háborús magyar kormányok zsidópolitikájának védelme az ötvenes évek második felétől vált központi témává. Az apologetikus írások érvelése, magyarázkodása között azonban számottevő különbségek vannak. A hungarista teóriák nem alkotnak egységes rendszert, és a különböző sablonok elemei gyakran egy íráson belül is keverednek egymással.

Az egyik elterjedt vélekedés szerint a zsidóságot jogosan érték a „korlátozó intézkedések”, mert a zsidóság hadviselő fél volt. Egy másik „koncepció” szerint viszont a zsidóságot egyáltalán nem is üldözték, sőt a magyar kormányok kül- és belpolitikája kifejezetten az ő védelmüket tartotta szem előtt. A hungarista legenda szerint Magyarország hadba lépése is a zsidóság érdekében, az ő nyomásukra történt, mert a német megszállás és ezzel a deportálás csak így volt elkerülhető. A nyilasok tehát „hálátlansággal” vádolták meg a túlélőket. „Történelmi tények bizonyítják [...] hogy Magyarország szuverenitását áldozta fel azért, hogy megmentse zsidó polgárait. [...] A zsidóság nem a magyarokkal van, ellenzi a magyar–német együttműködést. Hitlertől nem szabad területeket elfogadni. Ezért ellenzik, hogy Magyarország visszakapja Burgenlandot és a teljes felvidéket. [...] De 1941-ben a Jugoszlávia elleni beavatkozásra Chorin Ferenc és a hitközség vette rá Horthyt, mert különben a németek megszállják Magyarországot” – írta Marschalkó az 1965-ben megjelent *Országghódítókban*.¹⁹

A németek által megszállt területeken élők sorsához képest kevésbé durva bánásmód és viszonylagos biztonság a nyilas apológiákban kivételezett helyzeté lépett elő. Az 1938-ban, 1939-ben és 1941-ben hozott zsidótörvényekből a hungarista kiadványokban „egyensúly-törvények” lesznek, a katonai munkaszolgálatot pedig, mivel a munkaszolgálatosok nagy részét nem deportálták, mentőakciónak állították be. A *Vörös vihar* című kiadvány a magyar zsidóság megszállás előtti életét a következő hatásos hangulatképekkel ábrázolja. „Itt ültök [munkaszolgálatosok – S. T.] a Duna mellett, és bécsi szeletet esztek. A magyar honvéd kint a Dnyeszternél örül, ha bagulyást kap. Ti szalmazsákot tömtök és azok odakint meghalnak. Ti nyugodtan alszotok [...] azoknak a lövészárokbba becsurog a víz”²⁰ „Azur expressz! [...] a fronton pedig halál és halál. Kővér nagyváradi, kolozsvári csontkeretesek terpeszkednek a bíbor bársonyülésekben. Vastag szivarok füstölnek. A Waggon Lits hófehér ruhás pincérei mecsekit és kecskeméti barackot szolgáltat fel az árva üldözötteknek. Az üléseken Népszava, Magyar Nemzet. Gúnyos mosolyok. Ezt a háborút a németek úgyis elvesztik.”²¹ „A voronyezsi katasztrófa idején a budapesti lokálokban, a Lipótváros magánlakásaiban és a rózsadombi villákban felbontották a sztálingrádi pezsgőt a szegény üldözöttek. Ez a sztálingrádi pezsgő fogalomává vált. Az ordító szibériai buránában megfagyott tíz- és tízezer magyar. Budapesten pedig

¹⁹ Marschalkó Lajos: *Országghódítók az emancipációtól Rákosi Mátyásig*. München, 1965. 210.

²⁰ Marschalkó L.: *Vörös vihar* i. m. 101.

²¹ I. m. 110.

pezsgőztek”.²² Így mutatták be azt a korszakot, amikor a keleti frontra kivezényelt, mintegy ötvenezernyi munkaszolgálatos nagy része elpusztult, és amikor a zsidóság gazdasági kifosztása már nagy lendülettel folyt.

A zsidóság elhurcolásával és megsemmisítésével kapcsolatban az elhallgatástól a tragédia relativizálásáig, illetve a német „túlzások” bírálatáig széles a magyarzatok skálája. A nyilasok sokat merítettek a történelemhamisításnak a negyvenes évek végén megjelent új formájából, amelyet utólag Holocaust-tagadásnak nevez a történettudomány. A Holocaust-tagadók első nemzedéke – Maurice Bardèche, Paul Rassinier, Harry Elmer Barnes, Austin J. App – a hetvenes és nyolcvanas évek sarlatánjaival ellentétben, nem a gázkamrák létezésének megkérdőjelezésére helyezte a hangsúlyt. Írásaikban főleg azt sulykolták, hogy a szemtanúk vallomásai megbízhatatlanok, a veszteségek pedig lényegesen kisebbek az általánosan elfogadottnál. Szerintük Németország jogosan „korlátozta” a zsidók jogait, és az is gyakori nézet, hogy Hitler nem megsemmisíteni, hanem „csak” keletre telepíteni akarta a zsidókat. Ez utóbbi állítás a hungarista kiadványokban is sűrűn szerepel. A nyilas publicisták szinte tételként állították, hogy Hitler kivándoroltatni akarta a zsidóságot. A „gazdag” nyugati zsidók azonban nem akarták befogadni a „szegény” keleti zsidókat, ezért egyedül ők a felelősek azért, hogy a németek gettóba zárták, nyilas szóhasználattal „elkülönítették” a zsidókat szerte Európában. A nyilas historiográfiában a deportálásokért az angolszász hatalmak viselik a felelősséget. A nyilasok az Adolf Eichmann-féle „életet-áruért” ajánlatra hivatkoznak. Eichmann a *Budapesti Mentőbizottsággal* folytatott 1944. áprilisi és májusi tárgyalások alkalmával egymillió zsidó kiszabadítását ígérte, ha a cionisták 10 ezer teherautót és egyéb fontos árut szereznek az angolszász hatalmaktól. Az ajánlat továbbításával Joel Brandot bízták meg, akinek palesztíniai és kairói tárgyalásai végül kudarcba fulladtak. Az angolok hamar felismerték, hogy az ajánlat végső célja az angolszász hatalmak és a Szovjetunió közti viszony megrontása volt, ezért utasították el még az együttműködés látszatát is a nációkkal. Brand küldetésének kudarcát a nyilasok úgy interpretálták, hogy a zsidók még saját szövetségeseiknek sem kellettek. Brand egyik tárgyalófelének, a kairói angol miniszteri rangú különmegbízottnak, Walter Moyne lordnak tulajdonított mondás: „Mit csináljak egymillió zsidóval” minden, a témával foglalkozó nyilas kiadványban szerepel.

A nyilas kiadványok azonban elsősorban nem Hitlert és a nemzetiszocialista Németországot, hanem a deportálásokat lebonyolító Sztójay-kormányt és a nyilas hatalmat akarják védeni. Ebből a „magyar” nézőpontból válik a nyilas sajtó érdektelenné a megsemmisítés kérdésében. A nyilasok szempontjából nem az a fő kérdés, hogy meggyilkolták-e a zsidókat vagy sem, hanem az, hogy ha valóban voltak halálgyárak, akkor a magyar vezetés tudott-e róluk vagy sem. A nyilasok úgy gondolkodtak, hogy ha sikerül bebizonyítani, hogy a döntéshozók nem tudtak az iparszerű megsemmisítésről, akkor a magyar kormányok „ártatlansága” is nyilvánvalóvá válik. A nyilas publicisták érvelésének színvonalát jól tükrözi Fiala Ferencnek egy 1958-ban írt félmondata: „akár akarták a hitleristák megsemmisíteni az európai zsidóságot, akár nem, olyan félbolondok nem voltak, hogy ezt bármely szövetséges állam vezetőjével közöljék”.²³

A nyilasok szerint tehát a magyar közigazgatás és a rendfenntartó erők által megszervezett és végrehajtott gettósítás, majd deportálás még nem volt bűnös cselekedet, sőt

22 I. m. 122.

23 *Fiala Ferenc–Marschalkó Lajos*: Vádló bitófák. A magyar nemzet igazi sírásói. London, 1958. 241.

a nemzet „önvédelmi” harcának részét képezte. A nyilasok ugyanakkor egységesen állították, hogy a magyar vezetés és a deportálást lebonyolító fegyveres erő és a hivatalnokgárda csak a „kitelepítésről” tudott. A deportálással kapcsolatban a nyilasok mentegetőzve megjegyzik, hogy az egyébként élesen kritizált Horthy kormányzó még a kitelepítés ellen is tiltakozott. A zsidókérdésben a kormánynak szabad kezet adó Horthy a sikeres normandiai partraszállás, valamint a Vatikánból, a semleges országokból és az Egyesült Államokból érkező tiltakozások hatására 1944 júliusában valóban közbelépett a még nem deportált budapesti zsidók megmentése érdekében. A kormányzó beavatkozása és a főváros páncélosokkal való biztosítása azonban még a háború után is bírálatot váltott ki nyilas körökben. „Sztálin szörnyű hordái már a kárpáti hágókat támadják, de a magyar páncélosok a budapesti zsidókat védik” – írta Koós Kálmán 1960-ban.²⁴ A zsidók mentésében Szálasi Ferenc még Horthynál is jobb jegyet kapott. A nyilas írások azt hangsúlyozzák, hogy Szálasi nem antiszemita, hanem „aszemita” volt. Szálasi tehát nem is üldözhette a zsidókat, mert ő a cionista elvet vallotta, miszerint a „zsidókérdést” kívándorlással kell megoldani. A Londonban megjelenő *Hídő* 1959. október 10-i számában az áll, hogy a nemzetvezető még Horthynál is jobban védte a zsidókat, mert ő nem engedte a deportálásukat. „Hogy mégis történtek kiszállítások? – az tudta és akarata ellenére történt” – írta Szálasi sajtófőnöke, Fiala Ferenc.²⁵ Valójában Szálasi még októberben, közvetlenül a hatalomra jutása után, beleegyezését adta 25 ezer, 16 és 60 év közötti férfi, valamint 16 és 40 év közötti nő átadásához. A kontingenst később 50 ezer főre emelték. A pesti zsidók nagy részét december elején gettóba zárták. A bujkáló, védlevelekkel megbúvó és a gettóba kényszerített zsidók ellen nyilas bandák tömeggyilkosságok sorozatát követték el. A nyilas mozgalom nemzeti és lovagias jellegéről festett képbe azonban nem illettek az 1944. október 15-e utáni vérengzések. A tömeggyilkosságokat a nyilas publicisták sem tagadták, de az „atrocitásokat” a háborús helyzetben elkerülhetetlennek tartották. Egy tipikus magyarázat szerint: „Történtek rémtettek, de sosem felső parancsra. [...] Orosz az ellenség, de ellenség a zsidó is, aki az oroszokat várja. A zsidó és a támadó vöröskatona személye eggyé vált előttük [a csöcselék előtt – S. T.]. S mindazt a szörnyűséget amit a bolsevista horda elkövetett, a városban élő zsidóság testesítette meg, a felízgatott, hipnotizált képzelet előtt.”²⁶

A Holocaust tagadásának közvetlen módja az áldozatok bizonyított és általánosan elfogadott számának a megkérdőjelezése. A magyar történelemhamisítók közül Marschalkó Lajos foglalkozott először a veszteség kérdésével, a *Világhódítók* című pamfletjében egy teljes fejezetet szentelt a témának. Marschalkó valójában nem foglalkozott sem történeti, sem statisztikai kutatásokkal, hanem – mint írásában maga is utal rá – átvette a *Baseler Nachrichten* 1946. június 12-i számában megjelent adatokat. Ezek szerint az európai zsidók összlétszáma 1933-ban 5,6 millió volt, de a kivándorlás, valamint a lengyel és az ukrajnai zsidóknak a szovjet hadsereggel való visszavonulása miatt a németek által ellenőrzött területeken csak mintegy kétmillió zsidó élt. A náciizmus áldozatainak száma – az újság szerint – legfeljebb másfél millió fő. Marschalkó azonban még ezt a számot is sokallta, és a „németországi amerikai kormányzóság” egy 1951-es jelentésére utalva 1,2 milliós veszteségről írt, mely adat a nem zsidó áldozatokat is tartalmazta. A zsidó áldozatok száma szerinte 5–600 ezer fő.²⁷ Marschalkó nem vett tudomást arról, hogy a lap

24 Koós Kálmán: Voltunk, vagyunk, leszünk. Buenos Aires, 1960. 237.

25 Fiala Ferenc: Zavaros évek. San Francisco, 1987. 143.

26 Koós K.: i. m. 315.

27 Marschalkó Lajos: Világhódítók. München, 1958. 142–143.

egy későbbi számában visszavonták a képtelen számítást, és a helyesbítés szerint az áldozatok száma 5,8 millió volt.²⁸ Az 1,5 milliós adatot nem Marschalkó használta először. 1949-ben a *Baseler Nachrichten* említése nélkül, de nyilvánvalóan rá támaszkodva, a Holocaust-tagadók első nemzedékéhez tartozó Austin J. App adott meg hasonló számot a zsidóság összveszteségéről.²⁹ A másik bizonyíték, a „németországi amerikai kormányzó-ság” 1951-es jelentése a valóságban nem létezik. Az ennek tulajdonított 1,2 milliós veszteség forrása valószínűleg az a könyv, melyet a német külügyminisztérium egykori munkatársa adott ki 1952-ben.³⁰

Marschalkó a magyar zsidóság veszteségeit is „felmérte”.³¹ „A magyar nyelvű sajtó nem győzi állítani, hogy Magyarországon 600 000 zsidó pusztult el.” Ezzel az adattal állítja szembe Marschalkó a „már zsidók és népidemokraták” irányítása alatt álló *Központi Statisztikai Hivatal* egy 1946-ban közreadott jelentését, miszerint a magyar zsidóság vesztesége 120 000 fő. „A valóság az, hogy a magyarországi zsidók közül 35 000 nem tért vissza a szovjet uralom alá. Ez esetben a magyarországi zsidóság nem 120 000, hanem 85 000 főt veszített.” Marschalkó még ezt a számot is sokallta, és a szovjet hadifogolytáborokban lévő munkaszolgálatosok 15 ezer főre becsült számát levonta a 80 ezerből. „Ilyenformán a magyarországi zsidóság vesztesége kb. 60 ezer főre tehető.”

Bár forrásait szinte sosem nevezte meg pontosan, nyilvánvaló, hogy Marschalkó a *Központi Statisztikai Hivatal* adatai kapcsán, a hivatal által kiadott *Magyar Statisztikai Szemle* című folyóirat 1946-ban megjelent 1–6., összevont számában közölt adatokra utalt. De a Snyder Árpád által készített *Becslés Magyarországnak a második világháború következtében elszenvedett emberveszteségeiről* című tanulmányban a zsidóság polgári vesztesége nem 120 ezer, hanem 220 ezer fő. Ráadásul ez a becslés csak a jelenlegi területre vonatkozik. A *Magyar Statisztikai Szemle* ugyanebben a számában előfordul egy 136 ezres szám is, de ennek semmi köze sincs a veszteséghez, mivel ez a jelenlegi területről elhurcolt és 1945 nyaráig vissza nem tért deportáltak számára vonatkozott.

A felszabadult, de vissza nem tért zsidók számaként beállított 35 ezres adat a hontalan magyar zsidó népesség 1947 végi létszámát jelölheti. A magyar zsidó DP-k (*displaced persons*) túlnyomó része azonban nem közvetlenül a koncentrációs táborokból, hanem Magyarországról érkezett, 1946-ban és 1947-ben. A szovjet fogságba esett munkaszolgálatosok száma meghaladta a húszezret, de közülük csak nagyon kevesen érték meg a hazaszállítást. Közvetve ők is a vészidőszak áldozatai lettek.

A hét évvel a *Világhódítók* megjelenése után kiadott *Országghódítókban* Marschalkó eljutott a gázkamrák létezésének tagadásához. A *Világhódítók* folytatásának szánt *Országghódítókban* – Paul Rassinier több oldalon idézett munkájára hivatkozva – megkérdőjelezte a tanúvallomások hitelét, és további „bizonyítékként” a zsidóság megsemmisítésé-

28 *Baseler Nachrichten* 1952. okt. 7. Az újságra hivatkozik: *Deborah E. Lipstadt*: Denying the Holocaust: The Growing Assault on Truth and Memory. Plume Book (Penguin Group) 1993. 112–113.

29 *Austin App*: Morgenthau Era Letters. Tacoma Park, 1975. 79. App írását idézi és elemzi *D. E. Lipstadt*: i. m. 92–93. A svájci újság téves adataira számos Holocaust-tagadó hivatkozott már. A legfanatikusabb terjesztő az angol Richard Harwood volt, akinek 28 oldalas füzetete: *Did Six Million Really Die? The Truth at Last*, a hetvenes években több mint egymillió példányban jelent meg.

30 *Peter Kleist*: Auch Du Warst dabei. Heidelberg, 1952. Kleist könyvét idézi *D. E. Lipstadt*: i. m. 93.

31 *Marschalkó L.*: *Világhódítók* i. m. 144.

re kiadott legfelsőbb írásos parancs hiányát jelölte meg. Marschalkó ebben a könyvében is részletesen foglalkozott a veszteség kérdésével. Először Rassinier – feltételezhetően a *Baseler Nachrichten*ből származó – 1–1,5 milliós becslését idézte, de végül a *Nemzetközi Vöröskereszt* egy „agyonhallgatott” beszámolójára hivatkozva, korábbi becslését is alulmúlva 300 ezer főben állapította meg a zsidó áldozatok számát.³² Mivel ez az adat a Holocaustot tagadó nemzetközi írásokban Marschalkótól függetlenül is többször felbukkant, Deborah Lipstadt *Denying the Holocaust* című könyvében részletesen foglalkozott az eredetével.³³ A szám először a *Die Tat* című svájci lap 1955. január 19-i számában bukkant fel. Ott azonban nem az egész európai, hanem csak a német zsidóság veszteségeire vonatkozott. A *Nemzetközi Vöröskereszt* még ehhez az adathoz sem adta a nevét, mondván, a szervezet feladata „nem az áldozatok számlálása, hanem segítése volt”.³⁴

A magyar zsidóság veszteségeire vonatkozólag Marschalkó megismételte a 120 ezres számot, de fejtegetését kiegészítette egy táblázattal, amely a túlélők számát volt hivatva bemutatni. E szerint Budapesten csak 120 ezer zsidó maradt életben, de az országot 1945 után elhagyók vagy oda a német táborokból vissza sem térők száma 530 ezer. A távozók mintegy fele, 260 ezer fő, Izraelben telepedett le. Marschalkó ezzel a számsorral „végleg” bizonyítottnak látja azt a korábbi állítását, hogy a magyar zsidóság túlnyomó része túlélte a szerinte egyébként jogos üldöztetést. A „bizonyítékok” felvonultatása ezúttal elmaradt. Valójában a háborút követő években összesen csak mintegy félszázezren emigráltak, illetve menekültek el.³⁵

Padányi Viktor *A nagy tragédia* című könyv második, posztumusz kötetében foglalkozott részletesen a zsidóság veszteségeivel. Padányi is elsősorban sajtóhírekre építette számításait. A korrektség látszatát keltve idézte a Németország amerikai zónájában megjelenő *Die Neue Zeitung* egy 1946 februárjában megjelent számát, amely a zsidóság teljes veszteségét 4,6 millió főben határozta meg. Padányi azonban nem fogadta el ezt a számot, mert szerinte a lengyel zsidók nagy része a Szovjetunióba menekült és ott élte túl a német megszállás időszakát. A 3,3 millió lengyel zsidóból valójában csak mintegy 300 ezeren menekültek a Szovjetunióba, de Padányi valódi forrásokat csak akkor vett figyelembe, ha azok saját nézeteit erősítették. A szerző, miután a *Baseler Nachrichten* hírhedt 1,5 milliós adatát is túlzásnak ítélte, a *Nemzetközi Vöröskereszt*nek tulajdonított 300 ezres számnál kötött ki.³⁶

A magyar zsidóság veszteségeinél Padányi egy „magyarországi zsidó szerv” felmérésére hivatkozott, amely „1949-ig csak 75 ezer zsidó halálát volt képes megállapítani, s ennek a 75 ezer zsidó halottnak jó része a bombázások, az utcai harcok, a partizán-tevékenység, valamint kémkedés és szabotázs következtében beállt hadiveszteség”.³⁷ A „politikai és fajgyűlöletből ok nélkül, fölöslegesen és embertelenül lemészárolt zsidók száma [...] esetleg eléri a tízezret.”³⁸ Padányi ezúttal nem adott meg forrásokat, tény azonban, hogy a *Zsidó Világkongresszus Magyarországi Tagozata* 1945-ben és 1946-ban va-

32 Marschalkó L.: Országghódítók i. m. 247–250.

33 D. E. Lipstadt: i. m. 116–117.

34 A Nemzetközi Vöröskereszt nyilatkozatát idézi D. E. Lipstadt: i. m. 117.

35 Tamás Stark: Hungarian Jews During the Holocaust and After the Second World War, 1939–1949: A Statistical review. New York, 2000. (East European Monographs) 158–162.

36 Padányi Viktor: A nagy tragédia. II. San Francisco, 1977. 186–187. Padányi érvelését átvette Herndáti Tibor: A második világháború igaz története c. saját kiadású könyvében (Baja, 1996.).

37 Padányi Viktor: A nagy tragédia II. i. m. 186.

38 I. h.

lóban készített egy felmérést, de nem az áldozatokat, hanem a túlélőket kísérelték meg összeírni.

Más Holocaust-tagadókhöz hasonlóan Marschalkó és Padányi is azt a nézetet terjesztette, hogy az áldozatok számának „felnagyítása” a túlélőknek és Izraelnek fizetendő jóvátétellel volt kapcsolatban. A zsidóság célja – Marschalkó szerint – „a nagy számokon és hazugságokon keresztül mérhetetlen nagyra fújni a zsidó szenvedéseket – amelyek kétségtelenül voltak – s ennek árnyékában mérhetetlen német kártalanításokat felszedni, és még tartósabbá építeni a hitleri időkben egy időre elvesztett világoralmat”.³⁹ A Német Szövetségi Köztársaság által fizetett kártérítések és jóvátételek a valóságban a túlélők szabadságvesztése, egészségromlása és anyagi vesztesége miatti kárkiegyenlítések voltak, és így módon nem függetek az áldozatok számától.

A számokkal való manipulálás mellett a Holocaust relativizálása is fontos része a hungarista historiográfiának. A náci bűnöknek a német nép szenvedéseivel való ellensúlyozása már rögtön a háború után megkezdődött. Ennek élharcosai a kezdetben azok az amerikai politikusok és publicisták voltak, akik Rooseveltnél elnök külpolitikáját a Szovjetunió irányában túlzottan engedékenynek tartották és akik Németországot a nyugati szövetségi rendszer fontos leendő tagjaként tartották számon.⁴⁰ Ezek a politikacsinálók egyetértettek abban, hogy a náci bűnök relativizálása hozzájárulhat Németország szalonképessé tételéhez. A náci rémtetteket mentegezni, illetve ellensúlyozni kívánó hungarista publicisták azonban elsősorban nem az amerikai cikkekre és kiadványokra, hanem Maurice Bardèche hírhedt könyvére, a *Numberg or Promised Landre* támaszkodtak. A fasiszta meggyőződését nyíltan valló Bardèche munkájából Fiala Ferenc oldalakat idéz *Zaváros évek* című könyvében. Bardèche nyomán Fiala és sokan mások párhuzamot vontak a német megsemmisítő táborok és a „zsidók által tervezett” és „néger” pilóták által végrehajtott angolszász szőnyegbombázások között. A haláltáborok és a katyni tömeggyilkosság párhuzamba állítása is gyakran előfordul mind a nemzetközi, mind a magyar náci írásokban. A németekkel együttműködő „Orosz Felszabadítási Hadsereg” és a kozák SS-hadosztályok katonáinak erőszakos repatriálása, valamint a Kelet-Poroszországban, Sziléziában és a Szudéta-vidéken élő németek tragikus sorsa ugyancsak a részletesen tárgyalt témák közé tartoznak. A *Hídvörök* 1952. januári számában megjelent hosszú fejtegetés szerzője elismert ugyan náci bűnöket, de népirtással egyedül a Szovjetuniót vádolta. „Épeszű ember nem vonhatja kétségbe, hogy a nácizmusnak valóban voltak áldozatai [...] még a legnemesebb eszmének, a kereszténységnek is voltak áldozatai szép számmal. [...] vitán felül áll azonban az is, hogy van egy téveszme, sőt ördögien gonosz eszme a világon, amely százszor több áldozatot szedett, mint a nácizmus. És ez a kommunizmus. Sőt a levett, és megsemmisített nácizmussal szemben megvan ma is a lehetősége, hogy tovább szedje, és szedi is áldozatait. Elég csak Koreára gondolnunk. [...] a célszerűség azt diktálja, hogy mindig a nagyobb és fenyegetőbb veszélyre kell a tömegek figyelmét felhívni.”

A nyilas írások mindenekelőtt a magyarság tragikus sorsát hangsúlyozták, mondván, „nemcsak a zsidók, hanem a magyarok is szenvedtek”. A nyilas lapok írtak először a jugoszláv partizánok és a román terrorcsapatok által végrehajtott vérengzésekről és Nagydobronyról, a kárpátaljai faluról, amelynek lakosságát a szovjet csapatok kiirtották.

³⁹ *Marschalkó L.*: Országhódítók i. m. 252.

⁴⁰ A relativisták első nemzedékéhez tartozott William Langer szenátor és Freda Utely, aki később McCarthy követője lett, továbbá George Morgenstern, a Chicago Tribune szerkesztője.

A délvideki és erdélyi beszámolók valós hírekre épültek, de a nagydobronyi népiirtás a képzelet szüleménye volt. A zsidók deportálásával leggyakrabban a Szovjetunióba hurcolt magyarok valóban tragikus sorsát állítják szembe a nyilasok, megfélemlítve arról, hogy Sztálin nem akarta kiirtani a magyarságot, és a munkatáborok a magas halandóság ellenére sem voltak halálgyárak.

A kisebb-nagyobb mértékben beismert náci bűnök ellensúlyozására felhozott, gyakran elferdített események és a „zsidó világösszeesküvés” teória elegyítéséből született a vézskorszak utáni antiszemitizmus legmarkánsabb hittétele, a „zsidóbosszú”. Az antiszemita arzenál eme új fegyvere már meg sem kísérli, hogy tényekre építsen, hanem egyenesen az érzelmeket, az indulatokat veszi célba. A legenda misztikumát növeli az is, hogy hirdetői magukat gyakran „látóknak” nevezik. Amikor a „zsidóbosszúról” írnak, akkor a hungaristák csak állítanak, vádolnak, ítélnek, illetve kinyilatkoztatnak.

A nyilas írásokban a „zsidók bosszúját” két dolog szimbolizálja: a nürnbergi per és a német ipar leépítését célzó Morgenthau-terv. Az a tény, hogy Roosevelttel pénzügyminisztere zsidó volt, már önmagában is elég volt ahhoz, hogy Henry Morgenthaut az antiszemiták és Holocaust-tagadók a „zsidó világösszeesküvés” kulcsfontosságú személyének mutassák be, függetlenül attól, hogy a nevéhez kötődő terv nem valósult meg. A háború alatt és a háború után is a nácik azzal vádolták Morgenthaut és rajta keresztül az egész zsidóságot, amit ők maguk követtek el a zsidósággal szemben. A Morgenthau ellen felhozott vádakot a magyar nyilasok is átvették. Az 1951-től Wolverhamptonban megjelenő *Magyar Nemzeti Ifjúsági Szemle* első száma egyenesen azt állította, hogy a Morgenthau-terv 30 millió közép-európai kiirtását vette célba. Ezt a rögeszmét fűzte tovább Székely János a *Látni vagy elpusztulni* című írásában, amely a *Hídverők*ben jelent meg.⁴¹ „Mi magyarok is azok közé a népek közé tartoztunk, akiket a Morgenthau-féle kollektív megsemmisítésre jelöltek ki. Nemcsak egyes pártokat, egyes vezetőket és vezetetteket, ahogy azt néhány politikai elmebeteg magyarázni igyekszik, hanem valamennyiünket, ifjakat, véneket, katolikust, protestánst, parasztot, iparost, intellektuelt, tanítót, papot, minisztert, s utcaseprőt egyaránt. [...] Az egész magyarság, a történelmi Magyarország megsemmisítése és kiirtása volt a cél!”

A Morgenthau-terv, a Nürnbergi per és a magyarországi perek apokaliptikus, kereszténység elleni hadjáratává állnak össze a nyilas írásokban.

„A morgentau bosszú doktrínát megtestesítő CIC [*Counter Intelligence Corps* – S. T.] szoros kapcsolatot tartott a Vasfüggöny mögötti kommunista államokkal. Mindenkit kinyomoztak és hazaszállítottak, aki antibolsevista volt, aki fegyverrel vagy tollal harcolt a Szovjetunió ellen. [...] a bosszú nemcsak a régi rendszer vezető rétege, hanem az egész magyar társadalom vezető rétege ellen irányult” – írta Fiala.⁴² Marschalkó és Fiala a népbírói perekben háborús bűnök miatt elítélt nyilasok és németbarát politikusok emlékének felidézésére *Vádló bírófák* címmel 1958-ban kötetet adott ki. A nyilasokkal rokon-szenvező történész, Málnási Ödön is emlékkönyvet állított össze. Akárcsak Fiala, Málnási is az 1956-os forradalom után került Nyugatra. Az Egyesült Államokba ment, de néhány hónapos ott tartózkodás után a múltja miatt kitoloncolták onnan és végül Ausztriában telepedett le. Az 1958-ban Londonban megjelent *Magyar mártírok* című könyvében a zsidó szó alig szerepel, de a népbírói perek egyes tagjainak munkaszolgálatos múltjára való utalásokból az olvasó gyorsan megérti, hogy a szerző célja a „zsidó-kommunista

41 Székely János: *Látni vagy elpusztulni*. Hídverők 1951. júl. 25. 8.

42 Fiala F.: i. m. 187., 162.

összeesküvés” leleplezése. A célpontok között volt a számos magyar jobboldali politikus kiutasítását kezdeményező, New Yorkban megjelenő baloldali radikális *Az Ember* című hetilap szerkesztőse, valamint a *CIA* elődje, az *Office of Strategic Service* (OSS) salzburgi központjában dolgozó Martin Himler. A magyarországi születésű Himler ezredes a salzburgi központ magyar szekcióját vezette, és ő hallgatta ki az Ausztriában elfogott magyar háborús bűnösöket. Málnási szerint a New York-i hetilap, Martin Himler, a népbírói perek, a magyar „antibolsevista vezető elit” megsemmisítése és a kommunizmus között a nyilas legendáriumban a következő összefüggés állt fenn: „New Yorkban régóta egy magyar nyelvű kommunista újság jelenik meg *Az Ember* címen, amelynek szerkesztője, Göndör (Krauss) Ferenc (Nathan) és Deák Zoltán a roosevelti USA–Szovjet nagy-szerelem idejében az OSS magyar csoportja élére barátjukat, Martin Himlert ajánlották. [...] Nem volt kétséges, hogy a Szovjet a mindenre kapható karrierista és politikai kiszoldos, hazaáruló kollaboránsok segítségével a kiadott hazafiak zömét el fogja pusztítani, és egy kitűnő kis nemzet veszti el a bolsevizmus elleni harcához vezetőit. Martin Himler személyesen adta át a legkülönbözőbb hazug címeken áldozatait a budapesti politikai rendőrség kommunista vezetőjének Péter (Auspitz) Gábornak (Benjámín). [...] A [...] politikai rendőrség tagjai kevés kivétellel a magyar királyi honvédség munkaszolgálatosai [...] voltak.”⁴³ A fekete borítólappal kiadott könyvben Málnási mártírrá és hőssé avatta a politikai és katonai vezetés olyan képviselőit mint Sztójay Döme, Jaross Andor, Kassai Ferenc, Pálffy Fidél, László Dezső, Vajna Gábor, Ruzskay Jenő, Ferenczy László.

Valójában a magyar hatóságok 483 magyar és 38 német háborús bűnös kiadatását kérték az amerikai hatóságoktól. Az amerikaiak 390 háborús bűnöst szállítottak Budapestre. Háborús bűntett miatt összesen 322 embert ítélték halálra Magyarországon. 146 ítéletet hajtottak végre, a többi életfogytig tartó börtönbüntetésre változtatták.⁴⁴

A hatvanas évek első felében lefolytatott háborús pereket is figyelemmel kísérte a nyilas sajtó. A jeruzsálemi Eichmann-per, majd a frankfurti és a bécsi Auschwitz-perek tárgyalásakor már nem a „bosszú”, hanem a „zsidó pénzhétség” kerül „leleplezésre”. A magyarországi deportálásokban közreműködő Otto Krumej és Willi Hilsche ellen 1963 és 1965 között Frankfurtban lefolytatott pert a *Hídő* 1964. június 10-i száma a következőképp kommentálta: „A per célja nem a »bűnösök« megbüntetése, hanem ürügykeresés arra, hogy az 1953 után kimenekült ÁVH-s gyilkosoknak, és GPU-terroristáknak, meg a munkaszolgálatból kivészelt világhódítóknak megfelelő kártérítést adhasson a nyugatnémet állam [...] Európa visszahódítása [...] hamis tanúk segítségével történik.”

A hatvanas évek elejétől, a kelet–nyugati konfrontáció lassú enyhülésével a nyilas lapok mozgásteret szűkülni kezdett. Az ötvenes évek végétől Ausztriában és Németországban, a baloldali és zsidó szervezetek egyre sikeresebben követelték a nyilasok tevékenységének betiltását. A *Hungarista Mozgalom* központi orgánumát, az *Út és Célt* már 1957-ben kitiltották Ausztriából. A lap ezután *Cél* néven Münchenben jelent meg, de 1960-ban innen is távoznia kellett. A kiadó végül Buenos Airesbe települt. 1962 augusztusában a Németországban megjelenő *Hídverők* is befejezte pályafutását. A német hatóságok a lap szerkesztőjének, Alföldi Gézának ultimátumot adtak, miszerint vagy megszünteti a lapot, vagy távozik az országból. Alföldi az előbbi választotta. A hatvanas

43 Málnási Ödön: *Magyar Mártírok*. London, 1958. 10., 12.

44 *Randolph L. Braham*: A népiirtás politikája. A Holocaust Magyarországon. Bp. 1997. 1272.

években a nyilas kiadványok között egyedül a Londonban megjelenő *Híd* rendelkezett nagyobb olvasótáborral. A lapot Süli József adta ki, a szerkesztés munkáját Marschalkó Lajos és Fiala Ferenc végezte. Az emigráció lassú fogyatkozásával az amúgy is marginális helyzetben lévő nyilas sajtó fokozatosan elsorvadt. A nyilasok publikációs tevékenysége azonban nem volt hatástalan. Az elmúlt tíz évben a gondolatok szabaddá vált piacán a rég meghalt nyilas emigránsok nézetei is megjelentek. Ezért is érdemes a nyilas „hittételeket” a maguk eredetiségében és a kor összefüggéseinek tükrében tanulmányozni.

TAMÁS STARK

ARROW-CROSS WRITINGS AFTER 1945

Between 1945 and 1956, more than 150 Hungarian periodicals appeared in the West. Of the 150 publications eight were openly antisemitic and incendiary, demonstrating that arrow-cross groups remained active in exile. In Austria the „Hungarists” concentrated in Salzburg. Here they issued the movement’s “official” paper, *Út és Cél* (Task and Goal). The journals of *Kitartás* (Fortitude) and *Hungarista Életközösség* (Hungarist Life Alliance) were also published in Austria. The most influential arrow-cross journal, *Hídverők* (Bridge Builders) was launched in Pfattenhöfen in Germany. A significant arrow-cross group emerged in São Paulo, where the notorious anti-Semite *Új Magyarság* (New Hungarians) was published in the early fifties. In Australia right wing emigrants issued two publications namely, the short lived weekly *A Híd* (The Bridge) and the *Hungarista Mozgalom Ausztráliai Szórványának Tájékoztató Szolgálat* (Information Service of the Australian faction of the Hungarist Movement). In England a small arrow-cross group living in Wolverhampton published *Magyar Nemzeti Ifjúsági Szemle* (Hungarian National Youth Bulletin). In addition to the periodicals, arrow-cross publicists, first of all Lajos Marschalkó and Ferenc Fiala, publicized their ideas in numerous books and leaflets too.

To a great extent, the propaganda of the arrow-cross exile circles concentrates on the topical issues of foreign affairs. According to their oversimplifying views, in the fifties and also in the sixties the super powers were the two basic pillars on which the “Jewish hegemony” over the world rests. However, while before and during the Second World War, the main target of antisemitic criticism was the “plutocratic Jew”, in the postwar situation the number one evil became the omnipresent, pushy “Bolshevik Jew”, stealing and selling the secret of the nuclear bomb. It is this angle from which even the slightest political moves in the sphere of the American internal affairs are presented by the press of the arrow-cross groups. This is how the American champions of anticommunism became celebrated heroes.

In the arrow-cross publications, the assessment of the situation in Hungary was a central issue. In the arrow-cross papers the popular resistance against the Stalinist dictatorship and the revolution of 1956 became elements of the arrow-cross myth/legendary. The attitude of the arrow-cross publicists towards the Holocaust ranges from the complete denial of the existence of the gas chambers to the open complicity.

The “Jewish revenge” theory was another central element in the postwar antisemitic ideology. This new weapon in antisemitic arsenal focussed on the emotions. When arrow-cross publicists wrote about universal revenge, accorded the Jews universal power, and even made them sole victors of the Second World War, this theory of hatred became an irrational myth.